

Ja tenim president

Quan aquest número d'EL TEMPS arribarà a les mans dels lectors, els ciutadans dels Estats Units d'Amèrica ja hauran decidit qui ha de ser el seu president durant els pròxims quatre anys. I hauran decidit també, de passada, qui serà el *nostre* president durant el mateix període. Segurament és una cosa que no ens fa gràcia recordar ni pensar, però en el sistema mundial de repartiment d'influències l'anomenada «àrea occidental», que no és només l'àrea de l'OTAN, es troba tan determinada per tot allò que es passa i es decideix als Estats Units, que el seu president és també el president de més de mig planeta, Europa occidental inclosa. I als Estats Units, la figura del president és decisiva, per a la política militar o econòmica, interior o exterior. El president nord-americà no és un president com els altres, com els que tenim als països europeus: és un monarca electiu, amb una concentració de poder personal tan sols moderada, i amb dificultats, pel poder del Congrés.

Potser és per això que cada quatre anys el món sencer segueix durant uns mesos, dia a dia, com en una Olimpíada de la política, les evolucions i rituals de la campanya presidencial americana.

Cap elecció de cap altre país no desperta ni remotament la mateixa curiositat, el mateix seguiment i la mateixa expectativa: perquè no n'hi ha cap de tan important, i perquè no n'hi ha cap que de fet tan directament ens afecte. Tant, que possiblement interessa fins i tot més gent fora dels mateixos Estats Units que no dins: en eleccions anteriors per al «càrrec més important del món», a penes si hi ha votat un cinquanta per cent del cens; en aquestes, possiblement no arribaran ni a això. És molt probable que, si el president dels EUA fóra elegit també pels súbdits exteriors —si els europeus poguérem votar també en aquesta elecció que tan de prop ens afecta—, els percentatges augmentarien sensiblement. La meitat dels americans no votaran. Una altra part votarà d'esme i de mala gana. Als països d'Europa, però, si hem de fer cas dels símptomes habituals, sembla que tothom té ben clar si votaria Bush o Dukakis.

És clar que, a Europa, la major part de la premsa pro-

jecta una imatge simplificada dels candidats: Bush seria el *dolent*, el retrògrad i bel·licista, el *carca*, i Dukakis seria el *bo*, honest, pacifista i *progre*. Això explica, per exemple, que conegudes personalitats d'AP i fins i tot d'Unió Valenciana hagen declarat la seua preferència pel candidat demòcrata: ¡per res del món voldrien ser titllats de *carques*! Les coses, però, no són tan simples: la *lleï i l'ordre*, la primacia del potencial militar, les línies bàsiques de la política internacional, l'ordre de valors que es predica (Déu, treball i família, individualisme i prosperitat, etc.), no són tan diferents entre un candidat i l'altre. Hi ha, això sí, una qüestió d'estil (eficàcia tecnocràtica,

contra populisme *reaganià*), i una tradició demòcrata d'afavorir els més desfavorits a diferència d'un relatiu «cascú per ell» dels republicans. Però cal no oblidar que el lema central de la campanya de Dukakis ha estat *better jobs, better wages*, és a dir, «millors llocs de treball, millors salaris»: l'ideal, per molt que a Europa tinga resonàncies obreres, de la classe mitjana americana, d'aquella peculiar *middle class* amb la qual tothom vol sentir-se identificat (poca gent reconeixerà que és de «classe alta», i «classe obrera» és quasi un insult).

Bé, ja tenim president, i les coses no canviaran massa. Si ha guanyat Bush, pujarà la borsa, perquè un conservador sempre dona confiança. Si ha guanyat Dukakis (cosa poc probable, però no impossible), els exportadors de sabates potser ho lamentaran, perquè «millors *jobs*» vol dir també més proteccionisme. Si ha guanyat Bush, el seu col·lega Gorbatxov, n'estarà ben content, perquè sempre negocia millor un president conservador, ideològicament invulnerable, que no un *liberal* ple de por a les crítiques: Brejnev ja s'entenia molt millor amb Nixon que no amb Carter. Res no és tan simple com sembla.

Mentrestant, els americans continuaran ocupant-se molt més (i votant molt més) pels temes d'interès local, per l'elecció del xèrif o del jutge de districte, pel referèndum sobre taxes municipals i coses semblants. I un vint per cent de la població decidirà el president de mig planeta. Nosaltres, no. □

